

Î N C H E I E R E

22 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Sveatoslav Moldovan
Mariana Pitic

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mihailov Nicolai împotriva Ministerului Justiției și Procuraturii municipiului Bender cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției și menținută hotărârea Judecătoriei Bender din 25 aprilie 2016,

c o n s t a t ă

La 10 iunie 2015, Mihailov Nicolai s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției și Procuraturii mun. Bender cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că prin ordonanța Procuraturii mun. Bender din 05 septembrie 2014, a fost dispusă începerea urmăririi penale conform elementelor componenței de infracțiune prevăzută de art. 201¹ alin. (1) Cod penal – violența în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință psihică. La 31 octombrie 2014, Mihailov Nicolai a fost recunoscut și audiat în calitate de bănuț.

Indică Mihailov Nicolai că prin ordonanța Procuraturii mun. Bender din 16 decembrie 2014, a fost scos de sub urmărire penală din lipsa în acțiunile sale a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal, cauza penală nr. 2014050168 fiind clasată.

Menționează reclamantul că prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, în perioada de timp 05 septembrie 2014 – 16 decembrie 2014, i-au fost încălcate drepturile fundamentale și a fost nevoit să suporte cheltuieli de transport pentru deplasarea la organul de urmărire penală în sumă de 2000 lei. Totodată, i-a fost cauzat prejudiciu moral prin afectarea reputației profesionale și înjosirea demnității, în

condițiile în care dânsul este fost angajat al Procuraturii mun. Bender. În perioada aflării sub urmărire penală a fost în imposibilitate de a munci, din care motiv familia sa a întâmpinat dificultăți financiare.

Solicită Mihailov Nicolai repararea prejudiciului material în sumă de 2000 lei și moral în sumă de 35 000 lei, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

Prin hotărârea Judecătoriei Bender din 25 aprilie 2016, acțiunea a fost admisă parțial cu încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Mihailov Nicolai a sumei de 2000 lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2016, a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției și menținută hotărârea Judecătoriei Bender din 25 aprilie 2016.

Instanțele de judecată au constatat că reclamantului Mihailov Nicolai, prin intentarea cauzei penale, i-a fost afectată reputația profesională și cauzate suferințe psihice, având în vedere că urmărirea penală a fost efectuată de către Procuratura mun. Bender, autoritate în care reclamantul a fost anterior angajat. Însă, suma de 35 000 lei solicitată a fi încasată cu titlu de prejudiciu moral este excesivă și neîntemeiată, suma de 2000 lei fiind una rezonabilă și echivalentă suferințelor psihice cauzate lui Mihailov Nicolai. Totodată, instanțele ierarhic inferioare au ajuns la concluzia respingerii acțiunii de reparare a prejudiciului material în mărime de 2000 lei, deoarece Mihailov Nicolai nu a prezentat probe întru confirmarea suportării acestuia.

La 13 decembrie 2016, în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) CPC, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2016 și hotărârii Judecătoriei Bender din 25 aprilie 2016, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului, Ministerul Justiției a invocat interpretarea eronată de către instanțele ierarhic inferioare a normelor de drept material.

Indică recurentul că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală sunt necesare întrunirea unor condiții speciale, inclusiv existența acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii. Intimatul Mihailov Nicolai nu a fost reținut sau arestat, în privința sa nu a fost aplicată nici o măsură preventivă și respectiv, nu a fost limitat în drepturile sale sau tras la răspundere penală, circumstanțe necesare pentru repararea prejudiciului material și moral.

Consideră Ministerul Justiției că intimatul Mihailov Nicolai nu a probat cauzarea prejudiciului moral, argumentele invocate precum că bănuiala în comiterea infracțiunii i-a afectat reputația profesională și situația materială a familiei, fiind declarative și lipsite de suport probator.

La 10 ianuarie 2017, în adresa intimaților Mihailov Nicolai și Procuratura mun. Bender a fost expediată copia recursului declarat de către Ministerul Justiției, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 25 ianuarie 2017, Procuratura mun. Bender a depus referință, solicitând admiterea recursului declarat de către Ministerul Justiției, deoarece în speță acțiunile organelor de urmărire penală erau necesare, legale și nu există nici un temei de reparare a prejudiciului material sau moral.

Alte referințe nu au parvenit.

Examinînd temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. alin. (2), (3) și (4).

Conform prevederilor art. 432 alin. alin. (2), (3) și (4) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. alin. (2), (3) și (4) CPC, argumentele invocate în recurs referindu-se la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Nu poate fi reținut drept temei al admisibilității recursului argumentul recurentului Ministerul Justiției precum că, în speță nu sunt întrunite condițiile necesare pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, în privința intimatului-reclamant Mihailov Nicolai nefiind aplicată nici o măsură preventivă și nici nu a fost tras ilegal la răspundere penală.

Or, potrivit art. 10 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, dreptul persoanei fizice la repararea

prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6. Astfel, conform art. 6 lit. b) din Legea nominalizată, dreptul la repararea prejudiciului apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală, în speță Mihailov Nicolai, prin ordonanța Procuraturii mun. Bender din 16 decembrie 2014, fiind scos de sub urmărire penală din lipsa în acțiunile sale a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal.

Mai mult ca atât, intentarea cauzei penale i-a afectat reputația profesională a intimatului-reclamant Mihailov Nicolai, în condițiile în care dânsul activează în calitate de avocat, profesie ce necesită o reputație ireproșabilă și anterior a fost angajat în cadrul Procuraturii mun. Bender, autoritatea care a și efectuat urmărirea penală.

De asemenea, în art. 3 alin. (2) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 se stipulează expres că prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

Alte argumente invocate în recursul declarat nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din CPC are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și de drept procedural, verificându-se exclusiv legalitatea deciziei adoptate, dar și nu temeinicia în fapt a acesteia.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocate în speță sunt similare celor indicate în procesul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat deja în modul corespunzător.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. art. 269-270, art. 431 alin. alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440, CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Ministerul Justiției se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Mariana Pitic